

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplate:
U Beogradu i u krajevima zapadno od n. i kr. kupa po cijeni od	U Beogradu i u krajevima zapadno od n. i kr. kupa 3.00
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni i Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od	U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni i Hercegovini i Dalmaciji 4.00
izvan ovog područja po cijeni od	U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije i inostranstvu 4.50

Oglaš po cijeniku.

Ratni izvještaji. Izveštaji austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 30. oktobra.

Talijansko bojište:
Položaj, koji je nastao uslijed dva-naeste bitke na Soči, djeluje sve do gorskog kraja na gornjem Tagliamentu, gdje koruska vojska general-pukovnika baruna Krobotina brzo napreduje na venecijanskom zemljištu prema jugu i zapadu, lomeći pred sobom svaki otpor.

Vojne snage generala pješadije Alfreda Krausza već su na 28. ov. mj. prodrle oko podneva u daleko Izgradnji utvrđeni logor kod Gemone, pošto je hrabri donjo-stajerski strijeljački puk broj 26 prepadom osvojilo utvrđenu oklopljenu forticu na Monte Lonza.

Odlučno napredovanje savezničkih četa generala pl. Belowa krunisano je zauzećem Udina.

Dalje južno valjaju se još, progognjene našim vojskama, koje napreduju duž morskog obale, potučene razbacane neprijateljske mase prema donjem toku nabujale rijeke Tagliamenta.

Prostor iza savezničkog fronta dobiva dugim nizom zarobljenika i plijenom u mnogočem slika talijanskog vojnog logorišta.

Istočno bojište i Arbanija:
Nema ništa da se javi.

Načelnik glavnog stožera.

Austro-ugarski podnevni izvještaj.

Kb. Beč, 30. oktobra.

Javlja se iz glavnog ratnog stana za štampu: Gonjenje potučenog protivnika prema navodjenom donjem Tagliamentu u pnom je toku. Vojska general-pukovnika pl. Krobotina, nalazeći se u prodiranju kroz planinsko zemljište gornjeg Tagliamenta, već se svuda nalazi na venecijanskom zemljištu.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 30. oktobra.

Zapadno bojište:

Front prijestolonasljednika Rupprechta bavarškog:
U Flandriji je topnička djelatnost u odsjeku Bixmude bila živahna uz kratke prekidne. Izmedju houthousterske šume i Comines-ypernskog kanala dosegla je juče valitna borba od vremena na vrijeme veliku že tinu; ona je i u noći ostala žestoka, a jutros se povisila do bubajarske vatre.

Front njemačkog prijestolonasljednika:

S obje strane Brayca, na Chemin des Dames u skupili su Francuzi pred veće svu snagu za jak napad. Poslije prolaznog popuštanja opet se zoran počela topnička borba. I u drugim djelovima planinskoga fronta bila je akcija listopitva veća nego li prošlih dana. Na desnoj obali Mease provalile su naše oprobane čete poslije uspješne vatrene pripreme u neprijateljske položaje sjevero zapadno od Bezonvauxa. Osvojeni rovovi u širini od 1200 metara održani su do noći protiv jake četiri francuska protiv napada. Privedeno je više od 300 zarobljenika. Neprijatelj je pretrpio vrlo krvavih gubitaka. Kod ostalih vojski izazvali su vlastiti i neprijateljski izviđački napadi u više navrata živahnu topničku djelatnost.

Istočno bojište:
Nema nikakvih većih borbenih djelatnosti.

Talijansko bojište:
Savezne čete 14. vojske zauzele su Udine. Time je šestog dana uspješne operacije u naše ruke palo dosadnje sjedište talijanskog vrhovnog vojnog vodstva. Nesuzdržljivo i ne obazirajući se na nikakve napore prodiru naše divizije u nizini prema toku rijeke Tagliamenta. Na malo prijelazu ove rijeke, koja je velikim kišama jako nabujala, zbijaju se potučene neprijateljske vojske, koje ovdje odstupaju. Čete, koje napreduju iz Koruske, stupile su na cijelom frontu na venecijansko zemljište, prodirući naprijed prema gornjem toku rijeke Tagliamenta.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Udine u rukama središnjih vlasti!

Njegovo Veličanstvo u Gorici, --- Evakuacija Venecije. --- Prodiranje Krobotinove vojske u venecijanskoj dolini. --- Zauzeće Monte Lonza.

Novo imena.

Jedanaest sočanskih bitaka, koje su u toku od dvije i po godine bile austro-ugarske hrabre i jedinstvene čete, bile su vezane geografski na vrlo uzane granice. Uvijek su bila ista imena, koja su se pominjala u austro-ugarskim i talijanskim ratnim izvještajima. Tako se ime „Gorica“ duboko usadilo u srca svijetla kao simbol austro-ugarske hrabrosti. „Gora Sv. Gabrijela“ izazvala je dojmive, kojih neće nestati stotinama godina, a imena „Plava“, „Tolmin“ i „Krn“ ostaće za sva vremena znakom željeznog duha i tako je sa cijelim bojištem od mora, pa sve do Julskih Alpi: mjesto slave i vjernosti, mjesto ustrajnosti i nepokolebljive snage carsko i kraljevske vojske!

Ali kraj svega toga, govorili su Talijani o pobjedama. Sa velikim riječima, što je odličje romanske rase, prikazali su oni svaki faktički uspjeh, koji nije nikada prelazio opšte granice bojišta, kao najveću pobjedu. U svojoj bujnoj mašti pomnažali su oni svaku udaljenost i svaki prostor, a svakom i najmanjem parčetu zemlje podavali su oni veliku važnost. Njihova slava je bila velika, pa i njihove poraze znali su oni prikazati kao svoje uspjehe, pobjede. General Cadorna ponosno je dizao glavu, Viktor Emanuelo se radovao preko svoju granicu, a Sonnino i Boselli ljubili su se od milina prije i poslije svake komorske sjednice, bijesno i objesno, kao da ne mogu da nose sami teret i breme svoje prevelike radosti. A svaki puta, Bože moj, radilo se u uzanim i neznatnim parčeta zemljišta, koja su osvajali talijanski junaci: jedna ili dvije visine, izrvene granatama, ali sve uvijek ista pa ista imena. Trst je još uvijek bio i ostao u velikoj daljini, i ako je on baš bio jedina i najtoplija želja. Trst — on je bio cilj, on je bio san, ali je to i ostao. Ali o njemu se govorilo, jedino o Trstu, kao da on leži već nekoliko kilometara iza njihovog fronta.

Ali danas, pošto je Austro-Ugarska dvije i po godine bez jedne riječi mirno čekala, i na kraju u zajednici sa svojim saveznikom udarila, čuju se odvoim imena, o kojima prije nitko nije imao ni pojma. Odmah poslije prvog napada velik dio bojišta ostade iza linija austro-ugarskih i njemačkih vojski, onog bojišta, na kojem se proljevala tolika krv u jedanaest lutih bitaka. Sa neslomljivom snagom i neodoljivim naložom provalile su savezne čete s gorja u venecijansku dolinu. Sta su tu više vrijedila imena mjesta, kao Avča, Kobarid, gdje je ostala Sv. Gora, gdje kraska visoravan? Ali zato se čuju imena, čisto talijanska imena Cividale, Udine Tarcento. Jeli kada koji carski vojnik, zapovjednik ili samo koji ratni dopisnik rasipao se ovim imenima? Jeli se prije ove ofenzive čulo nešto, kao njen cilj? Riječ nikada nije vrijedila ništa, nego su se stvarala i tražila djela!

Nesumnjivo stoji u psihološkoj vezi očajno današnje stanje u Italiji sa novim imenima, koja su zbog događaja izbila sada pred svijet. Jer ova imena su dosada za Talijane značila i predstavljala otadžbinu, koja nije bila ugrožena, već naprotiv sigurna. Rat, on je bijesno, na zemljištu omražene Monarhije i samo njegov privredni uticaj osjećao se dalje u pozadini. I ovaj rat značio je samo osvajanje, bio je pljačkaški pokušaj u tudnji. Medjutim, danas iznenađujuće je blizu, vrlo blizu, a žrtve njegove sarađivaće se u domovinskoj zemlji. . . . Sada rat za Italiju nije više san — on je zbilja, koji nosi sve znakove delirija,

Ofenziva protiv Italije.

OPŠTA PANIKA U ITALIJI.

Car i kralj Karlo u Gorici.

Kb. Gorica, 30. oktobra.

Njegovo Veličanstvo car i kralj Karlo ušao je danas u omladnju Gorici.

Neprijatelj je skoro posve uništio ovaj gradić, sve opljačkao, a stanovništvo odveo silom sobom.

Palé Udine.

Kb. Beč, 30. oktobra.

U gospodskoj kući (gornjem domu) saopštio je predsjednik knez Windischgrätz, da su savezničke čete ušle u Udine.

Izveštaj o opštem položaju.

Car i kralj Karlo na bojištnu.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Budimpešta, 30. oktobra.

Javlja se iz stana ratne štampe. Zbog gubitaka svoga topništva, dospjeli su Talijani u kritičan položaj, te je zato još u pitanju, dali će moći da se zaustave na Tagliamentu. Pad Udine je težak udarac za talijansko vojno vodstvo. Viktor Emanuelo ostavio je dvor u Udine na dan ofenzive, a Cadorna na dan pada mjesta Cividale. Broj zarobljenika još uvijek raste. Plijen je veoma velik i dragocjen. Da bi uspio prodor Belovljeve vojske, mnogo je pomoglo, što je sočanska vojska pod zapovjedništvom generala Borojevića vezala talijansku glavnu silu južno od mjesta, gdje je uslijedio prodor, pošto su Talijani tu očekivali napad, odnosno spremali ofenzivu. Njegovo Veličanstvo je stalno na bojištu i vodi operacije kao vrhovni zapovjednik. Načelnik glavnog stožera pl. Arz nalazi se stalno pored vladara. Sa najpouzdanije strane se doznaje, da su naši gubici veoma neznatni, što je posljedica besprimjernog položaja.

Napuštanje Venecije.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Hamburg, 30. oktobra.

„Neue Hamburger Zeitung“ javlja iz Ženeve: U Turinu su do krajnjih granica pojačane vojničke zaštitne mjere. Po naredbi vlade napušteni su Vicenza, Treviso i Venecija. Strani konsuli su još u nedjelju otišli iz Venecije.

Saveznička vjernost Njemačke.

Kb. Beč, 30. oktobra.

Povodom slavne ofenzive savezničkih četa na Soči, kojom upravlja Njegovo Veličanstvo car i kralj Karlo, izjavilo je Njegovo Veličanstvo Svoje priznanje ministru spoljnih poslova za postojano izvodjenje i izvršavanje savezničke politike, koja je u sadanjim zajedničkim borbama protiv Italije ponovo dobila svoju potvrdu.

Strategijska ocjena jednog njemačkog generala.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 30. oktobra.

O poljedonosnom prodoru na Soči piše general barun Ardennes u „Berliner Tageblatt“: Borba je u početku bila krilna borba, utoliko što je talijansko lijevo krilo napadnuto od Bovca (Flitscha) i s gornje Soče. Pošto je prodor kod Bovca sretno pošao za rukom, skrenuto je desno krilo saveznika prema jugozapadu, slično kao i prilikom prodora kod Zborov-Zaloczce. Tim prodorom je strategija saveznika postigla ono, za čim se za vrijeme cijele borbe taktički težilo, naime prisiljavanje neprijatelja, da se na dva fronta jednovremeno bježe.

Pošto je kod Bovca zadobiveno dovoljno zemljišta, mogao se napad preduzeti duž Soče, i to na objema stranama. Kad je neprijatelj kod Kobarida (Karfreita), Tolmina i dalje južno bio frontalno napadnut, prodorne čete su bile u položaju da trajno pritisnuju talijanski lijevi bok. Taj dvostruki napad znatno je olakšao zauzeće planinskih lanaca, koji prate rijeku. Zbog toga su osvojeni mnogopominjani vis Kuk, Krn, zatim da-

lje južno vis Sv. Gore, na sjeveru Gorice. Jednovremeno su jurišne kolone prošle na desnu obalu Soče. Njemačke čete su zauzele goru Matajur i prodirale su dalje do Gorice. Time je Cadorna izgubio sve plodove, kojih mu je donijelo ratovanje za 2 1/2 godine, žrtvujući za to pun milijun ljudi.

Polupuno je vjerovatno da se Talijani neće moći održati ni na visoravni Doberdoba, ni dalje na Krasu kod Kostanjevice pa ni na grebenu Gromade. Saveznoj vojnoj upravi nije samo cilj taktičko osvojenje doline Soče, ona ima pred očima još i više stratejske obzire. To zasvjedočava i zauzeće Cividale, grad koji se nalazi iza ledja neprijateljskog povlačenja, čime je protivnik jako zagražen.

Ogromni dosadašnji pobjednički plijen budi nadu, da će središnje vlasti s tim opasnim neprijateljem konačno svršiti.

Poražavajući utisak u Italiji.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Lugano, 30. oktobra.

Utisak izvještaja Cadorne, da je talijanska vojska morala napustiti front Soče od Učke Gore do Avče, bio je poražavajući. Talijanski listovi nijesu mogli prikriti svoje bolno iznenađenje.

„Corriere della Sera“ pokušava utisak da oslabi time, da je silno povedena ofenziva u ovom ratu uvijek u početku imala uspjehe, ali da ti uspješni nijesu bili trajni, kao što je to bio slučaj s prošlogodišnjom austro-ugarskom ofenzivom u južnom Tirolu i ofenzivom Nijemaca protiv Verduna. Osim svega, maglovito vrijeme mnogo potpomaže neprijatelja u njegovim operacijama.

Glasovi talijanske štampe.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Lugano, 30. oktobra.

U talijansku ratnu štampu ušao je pravi strah. Vidi se po samom načinu pisanja, kako priziva sve moguće dobre duhove, da bi spriječila, da talijanski narod ne izgubi strpljenje.

„Giornale d'Italia“, organ Sonninov, ne zna ništa bolje, nego da svoje čitaoce zavarava pobjedom saveznika na frontu u Francuskoj, od kojih sve zavisi.

„Giornale d'Italia“ savjetuje, da treba biti prisaban i očuvati stišanost živaca. Za zabrinutost nema nikakvog uzroka, jer izgubljeno zemljište nema nikakve stratejske vrijednosti, a pravu talijansku liniju kod Cividale neće moći probiti (a danas su savezničke čete ušle u Udine!). Bilo bi, dakle, absurdno strahovati.

„Corriere d'Italia“ žali, što još nikako ne postoji jedinstvo na frontu, dokle Austro-Ugarska i Njemačka uporedo bratski ratuju na talijanskom frontu.

„Corriere della Sera“ priprema već svoje čitaoce na povlačenje talijanske vojske dalje od Gorice. Na žalost je neprijatelj pošlo za rukom da stvori prolom u talijanskim položajima i da ga poslije prvog udara još više proširi.

Neki listovi svojim objašnjenjima pokušavaju da utješe čitaoce.

„Secolo“ izmedju ostalog veli: Naše su se čete na Banjsici borile protiv potrostruke nadmoćnosti, ali su ipak izdržale u borbi do u zoru, tako da je bilo moguće spasiti sve topove.

Napuštanje Banjsice je izvršeno u najboljem redu i bez ikakvih gubitaka u vojnicima i ratnom materijalu. Sva kako to povlačenje izaziva u nami bolne osjećaje pogledom na naše dosadnje uspjehe. Ali treba znati, da se talijanska vojska nalazi danas sama prema najmoćnijim četama dvije strahovite središnje države.

Milanski i rimski listovi opominju narod da bude miran i da ne poklanja mnogo vjere uzbuđenim vijestima.

„Messaggero“ poptječa, kako je Italija u toku stoljeća uvijek pobjeđivala barbarsku vojsku. To će i sad biti slučaj.

Talijanski zvanični izvještaji.

Kb. Rim, 28. oktobra.

Zbog žestine napada inčedovljne otporne snage uskih dijelova 2. vojske, pošlo je za rukom austro-ugarskim i njemačkim četama da probiju naše lijevo krilo na frontu julijskih Alpi. Junjačkoj požrtvovnosti i nastojanju ostalih četa nije pošlo za rukom, da spriječe provalu neprijatelja na osvećen otadžbeničko zemljište. Uništena su saražlišta na ispražnjenom zemljištu.

Vrhovno vojno vodstvo pouzdaje se u junjačko vojnika, koji su pokazali u mnogo slavni bitaka ovoga rata, da će i ovaj puta izvršiti svoju dužnost.

Kb. Rim, 29. oktobra.

I sat o podne. Započevane kretnje vojske izvode se po osnovi. Čete, koje su dobile zapovijest, da se haec u susret neprijatelju, izvršile su svoju dužnost, i usporile neprijateljsko nadiranje u dolinu.

(Ova ova izvještaja nijesu više popisana od generala grofa Cadorne Op. Ured.)

Krivac!

Iz divizijskog zapovjedništva na talijanskom zemljištu, 28. oktobra 1917.

Druga talijanska vojska, čiji je front kod Tolmina probijen, bila je pod zapovjedništvom generala Capella. Prema iskazima zarobljenika njegov je položaj uzdrman, jer ga Cadorna okrivljuje, što je propustio da preduzme potrebne pripreme.

Pisanje pariskih listova.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Bern, 30. oktobra.

O ofenzivi na fronti Soče počeli su i pariski listovi da donose opširnije izvještaje. Listovi ističu, da će Talijanima poći za rukom, da se poslije prvih iznenađenja brzo oporave, u tome će ih pomoći i samo planinsko zemljište. Ofenzivi je cilj, da se otkloni zagražavanje Trsta i Ljubljane.

„Matin“ veli: Svaki napredak neprijateljev prema Udine je opasnost za cijelu borbeni liniju druge i treće talijanske vojske.

„Temps“ piše: Napad dobija sve veći razvoj. Ali se ipak ne treba odavati velikoj zabrinutosti o ishodu borbe, jer su uslovi, pod kojima se Talijani bore, bitno povoljniji nego li oni za vrijeme trentinske ofenzive.

Da bi se kod Cividale zabavurilo neprijateljski utisak talijanskog poraza, listovi donose vrlo duga objašnjenja o pobjedi i napredovanju na francuskom zapadnom frontu.

Savjetovanja u Parizu.

Kb. Paris, 30. oktobra.

Danas se sastao ministarski savjet pod predsjedništvom Poincaréa radi procjenjivanja vojničkog položaja i radi davanja odluke o djelovanju saveznika na talijanskom frontu.

Zatvorena francuska granica.

Kb. Bern, 30. oktobra.

Zatvorena je za svaki saobraćaj francuska granica prema Švajcarskoj.

Kb. Lugano, 30. oktobra.

Čuje se sa dobro upućene strane, da će talijanska granica prema Švajcarskoj ostati zatvorena koje 14 dana. Ova mjera je preduzeta zbog vojnih mjera i kretanja vojske.

Medjutim nije isključeno, da je ova mjera preduzeta i zbog događaja u unutrašnjosti. Utisak zbog snažne i uspjele austro-njemačke ofenzive u zemlji je opšte velik.

Utisak u Holandiji.

Kb. Amsterdam, 30. oktobra.

Odavna nije ovdje ni jedna ratna djelatnost izazvala takva iznenađenja, kao nagli uspješni austro-ugarske i njemačke vojske na talijanskom frontu. Iznenadjuće brzo prodiranje četa središnjih vlasti svuda je predmet op-

Stag razgovora. Na slicama viju pro-davci života: Veliki talijanski porazi — Propagandski list sporazumnih sila „Telegraaf“ piše: Za manje od nedjelje dana je Italija izgubila sve plodove, koje je pobrala u ratovanju od dvije i po godine. Talijanska vojska se nalazi u punom povlačenju. Jedva može biti nade, da će se ona moći oduprijeti u mljetačkim nizinama. Gdje su sada Rusi, od kojih bi mogao doći spas? Izgleda, da je talijanska vojska zaražena ruskim bolešću. Ovaj je poraz zbrisao račune Italijarredente.

„Allgemein Handelsblatt“ piše: Težak je to udar za Italiju. Sve što je Italija u dvogodišnjoj borbi osvojila, oteto joj je za ne punu nedjelju dana. Sad će se morati povući i l. talijanska vojska, a koje želida bude odsječena. Tada će gornja Italija biti napadacima sa svim otvorena.

Radničke pobune u Como.
Preuranjena radost.

Kb. Lugano, 30. oktobra. Iz Como se javlja o radničkim pobunama. O tome pojedinosti još nema, jer se strogo vrši zabrana graničnog prijelaza.

U nedjelju su Milano i Como bili okićeni zastavama, jer se pronio glas, da je pošlo za rukom zadržati neprijateljevu ofenzivu. Ali su ubrzo zatim stigli prvi bjegunci iz Udine i Treviso, koji su donijeli izvještaj o pravom stanju stvari.

Revolucionarna Rusija.

Ruski vojnici ne znadu, za šta se bore.

Kb. Stockholm, 30. oktobra. U sjednici ruskog privremenog parlamenta od 25. o. m., u kojoj su se raspravljala pitanja o zemaljskoj odbrani, izjavio je govornik Ijevcev, socijalni revolucionar Karlin: Borbeni sposobnost vojske može se povećati, ako vojska i narod budu znali, za šta se bore. Prvo sredstvo za to je potpuna promjena naše spoljne politike. U prijedlogu svima ratujućim silama da se odmah pristupi primirju, ne vidimo ništa, što bi udilo častii dostojanstvu Rusije.

Prikrivene namjere ruske demokracije.

Rotterdam, 30. oktobra. Petrogradski dopisnik „Morning Post“ a upravio je senzacionom opomenu konferenciji sila protiv ruskih učesnika. „Morning Post“ potječe na poznati razgovor, u kome je general Aleksejev naglasio, da će kao zastupnik ruske demokracije učestvovati u pariskoj konferenciji sporazumnih sila samo tada, ako dobije zadovoljavajuća punomoćija. Sad, primjećuje dopisnik, Aleksejev je konačno odbio tu misiju sa izričnim navodom, da ne želi da igra sa obilježnim kartama. „Morning Post“ veli na ovo, da će se ovo upotrijebiti samo na to, da bi se prevarli bezaleni prijatelji i drugovi. Ovim je saveznicima, naročito Francusku, Englesku i Ameriku opomenu čestiti, besprijevodni ruski general pred drskom namjerom onih ljudi, koji će s njima uskoro u ime Rusije sjesti za zeleni sto u Parisu.

Ratno stanje u unutrašnjosti Rusije.

Kb. Petrograd, 30. oktobra. Pe rogradski brzojavni ured javlja: Zbog poremećenja mira i reda, koje trajno uzima sve većeg maha, proglašeno je u mnogim gradovima i okruzima ratno stanje

Pripreme za odbranu Petrograda.

Uklanjanie vojne posade iz Petrograda.

Kb. Petrograd, 30. oktobra. Petrogradski ured javlja: Ministar predsjednik Kerenskij je otputovao na front. Listovi naknadno javljaju, da će se namjeravano uklanjanje vojne posade petrogradske izvršiti po ponovnoj molbi operacijone vojske.

Ministar vojni se bavi spremanjem zakonskog prijedloga o reorganizaciji jednog dijela vojske na osnovi neruskim narodnosti.

Kb. Petrograd, 30. oktobra.

Glavni zapovjednik sjevernog fronta je pozvao izaslanike petrogradske vojne posade k sebi u glavni stan, da im razloži naročite uslove za odbranu Petrograda, koji zahtjevaju da vojna posada napusti prijestonicu.

Kancelarska kriza u Njemačkoj.

Bülow na vidiku. Kb. Berlin, 30. oktobra. Veritas se pogovalo u političkom krugovima, da so grof Hertling neće primiti državno kancelarstva, pošto nije voljan da pristane na odvajanje mjesta državnog kancelara od mjesta pruskog ministra-predsjednika. Ako Hertling konačno odbije, onda ima kandidatura kneza Bülowa najviše izgleda.

Odlaganje pariske konferencije?

Zbog talijanskog poraza.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 30. oktobra.

Moguće je, da će se pariska konferencija sporazumnih sila odložiti, zbog poraza Cadorne, čime je poremećen i program rada za Italiju, kao i zbog oštrg sukoba izmedju Kerenskog i sovjeta.

Proglašavanje Irske za samostalnu republiku.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Hag, 30. oktobra.

„Hollandsch Nieuwesbureau“ javlja iz Dublina: Dublinski naročiti konvent primio je jednoglasno prijedlog o irskom ustavu, kojma se Irska proglašuje za nezavisnu republiku. Zahtjeva se međunačno priznavanje ustava i naredjuje, da se svakoj stranju sili, pa i Engleskoj, pošlje po jedan prepis. Sadašnji zakoni, na kojima Irci nijesu radili, gube svoju važnost. Nove zakone će donijeti sami Irci.

Konvent će uskoro sazvati ustavnu skupštinu radi preduzimanja mjera za blagostanje Irske. Međutim će se svim sredstvima pokušati, da se Engleska spriječi da podje silom protiv Irske, da tim načinom izvrši protiv nje pritisak.

Prvi govornik glavnog odbora Griffin je izjavio, da su lažne vijesti o njemačkom novcu za irsku propagandu; sve što im je potrebno Irci su sami sebi nabavili.

Pooštreni podmornički rat.

Napad na američki prevozni brod.

Kb. Bern, 30. oktobra.

Pariski „New-York Herald“ javlja, da je njemačka podmornica napala u blizini francuske obale jedan američki transportni brod. Od topničke vatre je poginulo sedam mornara. Jedna američka torpednjača je spasla transportni brod.

Pomorski boj na filandrijskoj obali.

Kb. Berlin, 30. oktobra.

Wolffov ured javlja: 28. o. m. poslize podne napadnut je iznenadno našim lakim borbenim silama sjeverno od filandrijske obale tamo krstareći veliki engleski monitor, te je jako oštećen.

Amerika u ratu.

Ne daje žito Finskoj.

Kb. Stockholm, 30. oktobra.

„Hufonstadsbladet“ veli u jednom oštrm članku, da je nečovječno i ni malo gentlemenki, što se ne puštaju tri brodska tovara hrane iz Amerike za Finsku i što je Amerika izjavila, da se za Finsku ne izvozi ni hrana ni šećer. List izvodi iz toga zaključak, da će Finska u mjesto da se plaši njemačke okupacije, ovu upravo željeti. Nadati se, veli, da će rusko ministarstvo spoljnih poslova podići ozbiljne predstave kod Amerike.

Najnovije brzojavne vijesti.

Ostavka španske vlade.

Vojska protiv sporazuma.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 30. oktobra.

Ostavku španske vlade iznudili su vojnički faktori, koji su Dato zamjerili, što je kao i njegov prethodnik Romanones zaplavio u vode sporazumnih sila.

Traže se:

(Svršetak).

Društvo Crvenoga Krsta u c. i k. VGG/S. u Beogradu, poziva niže imenovana lica da se javu radi primanja novca, ako su u Beogradu da se javu lično sa legitimacijom (prijavnom listom) inačo da pošlja tačnu adresu i označe najbližu poštu, koja prima novac uputnicom.

I. Zastupniku blagajnika Društva Crvenoga Krsta u c. i k. VGG/S. g. Dr. Marku T. Leku, prof., Vatrogasna ul. 15, Beograd, I. sprat svakog radnog dana od 2—4 sata po podne, sa pozivom na broj, koji se pred svakim imenom nalazi:

K. Broj 3489 Kalajić Svetozar, čin. carin. u penz.; 3490 Karabiberović Dimitrije, inspektor min. fin.; 3491 Kijametović Marica, telef. Vudžir; 3492 Klajić Vladimira, nadzorn. fabr. duv.; 3493 Knežević Pantelija, sres. kapet. u penz.; 3497 Kovačević Natalija, prakt. min. fin.; 3495 Kovačević Stev. deca, nadz. fabr. duv.; 3498 Krstić Aleksandar, blag. min. fin.; Kumanovo; 3499 Krstić Dr. Milan, suplent, Kragujevac; 3500 Kuzmanović Milan, nadz. fabr. duv.

L. Broj 3502 Laburić Aleksan., posluž. min. fin.; 3503 Lazarević Jovan, okruž. upravn. u penz.; 3504 Lazarević Svetislav, porodica, arhivar; 3505 Lazić Filip, poreski čin. u penz.; 3508 Lukić Radovan, posluž. min. fin.

M. Broj 3520 Mačej Darinka, učit. u penz.; 3509 Maksimović Antonije, posluž. monopola; 3510 Manić Dragutin, posluž. skupštine; 3511 Manojlović Milenko, knjigovodja; 3512 Marić Angelina Božidara,

posluž. univerz.; 3513 Marković Aleksandar, prakt. glav. kontrolor; 3514 Marković Arandjela porodica, posluž. u penz.; 3515 Marković Milenija, raden. fabr. duv.; 3537 Marković Miloš, blag. sols. stov. u penz.; Grocka; 3517 Malić Kosta, reviz. carin.; 3518 Matić Ljubisa, posluž. monop.; 3516 Matijević Sima, kapet. u penz.; 3536 Mičić Radovan, račun. kon. u penz.; 3537 Mihajlović Dragut, nadz. stov. duvana; 3538 Mihajlović Gjorgije, posluž. min. fin.; 3539 Mihajlović Jovan, sres. kapet. u penz.; 3540 Mihajlović Kosta, posluž. mon.; 3542 Mihajlović Milija, otac Drag. Jovanović, rez. poručn.; 3541 Mihajlović Miloje, posluž. monop.; 3542 Mihajlović Ružica, prakt. monop.; 3543 Mihajlović Stana, prakt. glav. kontrolor; 3544 Mihajlović Zivko, post. čin.; 3521 Mijalović Uroš, posluž. poste; 3522 Mijović Mihajlo, sres. kapet. u penz.; 3523 Miladićević Akcent., čin. u penz.; 3525 Milenković Dr. Milut., prof. univerz.; 3526 Milić Mihajlo, kapet. u penz.; 3528 Miloradović Jelena, prakt. carin.; 3527 Milovanović Milka, posluž. min. fin.; 3529 Milutinović Trebinac Mileva K., učit. u penz.; 3530 Mijević Obrad, posluž. monop.; 3531 Mijević Velimir, posluž. monop.; 3532 Mitić Vladimir, poručn. u penz.; 3533 Mitrović Aleksa, nadzorn. fabr. duv.; 3534 Mitrović Božidar, sekret. u penz.; 3544 Mladenović Miladin, posl. skupštine; 3545 Molerović Dimitrije, bl. u penz.; Svetogorska 12; 3546 Molerović Dragutin, prakt. monop.; 3547 Momirović Jovan, posluž. skupštine;

N. Broj 3548 Nasilj Nikola, post. kont. u penz.; 3549 Naumović Mileva, čin. carin.; 3551 Nedić Božidara porodica, upr. šumar. škole, Smederevo; 3550 Negotina Mihajlo, carin. čin.; 3552 Nestorović Dimitrije, prakt. monop.; 3553 Nešić Arandjel, posluž. monop.; 3554 Nešković Ruža, telefonist.; 3553 Nikolić Mihajlo, posluž. konzistorije; 3556 Nikolić Ostoja, račun. kon. u penz.; 3557 Nikolić Steva, marvenil lekar; 3559 Novaković Petar, posluž. carin.; 3560 Novaković Rista, posluž. min. fin.; Laudanova 62; 3561 Novaković Timotije, major u penz.; 3568 Novaković Vidovava, čin. glav. kontrolor;

O. Broj 3562 Ostojić Vasilije, telefonista; 3563 Ostojić Milica, telefonist;

P. Broj 3566 Parezanović Petar, raden. fabr. duv.; 3567 Paunović Janko, viši intendant; 3570 Pećković Katarina-miladja, čin. poste; 3568 Pećković Stojan, revizor carin.; 3569 Pelović Jelena, učit. u penz.; 3572 Petrović Stevan, knjigov. monop.; 3573 Popović Aleksa, mašinista držav. štamparije; 3574 Popović Gjorgije, post. čin.; 3578 Popović Filipa porodica, post. direkt. Ivanjica E. br. 4; 3576 Popović Ljubomir, pores. čin.; 3577 Popović Petar, suplent; 3576 Popović Zarije, post. posluž.; 3579 Prčić Branislava Aleks., učiteljica; 3580 Pajić Mihajlo, direktor poste u ...;

Red vožnje parobrodom iz Beograda u Zemun: 7, 8, 9, 10, 11 i 12 sati prije podne; 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 sati poslije podne. Iz Zemun za Beograd: 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30 i 11:30 pr. podne; 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30 i 7:30 poslije podne. — Iz Zemun u Pančevu: u 6 sati ujutro i u 12 sati u podne — Iz Pančev u Zemun: U 8:30 sati prije podne i 3 sata poslije podne. — Ladja, koja vozi izmedju Zemun i Pančev i obratno ne pristaje u Beogradu. — Brodarski saobraćaj Sabac—Smederevo. Polazak iz Beograda za Sabac: srijedom u subotu u 7:30 sati u jutro; iz Sapca za Beograd: četvrtkom i nedjeljom u 7 s. u jutro; iz Beograda za Smederevo: četvrtkom i nedjeljom u 3 sata poslije podne; iz Smedereva za Beograd: utorkom i petkom u 8 sati u jutro. — Brodarski saobraćaj izmedju Beograda i Budimpešte: Brod iz Beograda za Budimpeštu kreće svakoga dana u 5 sati izjutra; brod stizlje u Budimpeštu drugoga dana u 5:30 sati poslije podne. — Iz Budimpešte za Beograd kreće brod svakoga dana u 8 sati prije podne; u Beograd stizlje taj brod drugoga dana u 7:20 sati poslije podne. — Brodarski saobraćaj izmedju Zemun i Szegeda: Odlazak iz Zemun prema Titulu, Szegedi: U ponedjeljak i četvrtak u 12 sati u podne. Dolazak u Szeged: U utorku i petak u 1 sat poslije podne. — Odlazak iz Szegeda prema Titulu i Zemun: U srijedu i nedjelju u 6 sati u jutro. Dolazak u Zemun: U srijedu i nedjelju u 6:40 sati uveče.

Kretanje parobroda za vojnike. Odlazak iz Zemun i Beograda u Oršovu svakoga ponedjeljka, srijede i subote. Odlazak iz Beograda u 5 sati izjutra, dolazak u Oršovu u 3 sata i 10 minuta poslije podne. Iz Oršove u Zemun i Beograd svake nedjelje, utorka i četvrtka, odlazak iz Oršove u 5 sati izjutra, dolazak u Beograd u 8:30 sati u veče.

Botanička bašta. Otvorena utorkom, četvrtkom, nedjeljom i praznicima. Posjet bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Brum“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne. — U c. i k. gradjanskoj bolnici: u utorku, četvrtku i nedjelju od 1—3 poslije podne.

Vojno parno toplokupatilo u Car Dušanovoj ulici. — 1. Kupatilo u kadama: a) Za vojne osobe otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12/2 sati u podne. — b) Za gradjansvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12/2 sati u podne.

2. Parno kupatilo za časnike i njihove porodice otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12/2 sati u podne. — Za gradjane muškog pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljkom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Časnicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se služe parnim kupatilom i u dane određene za gradjansvo (ponedjeljkom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12/2 sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

3. Parno kupatilo za žene otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12/2 sati u podne. — Za gradjane ženskog pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljkom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Časnicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se služe parnim kupatilom i u dane određene za gradjansvo (ponedjeljkom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12/2 sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Rimokatolička služba Božija. 1. Novembra (Svi sveti.) I. U dvoru: u 8 sati u jutro-margarska propovijed i sv. misa za vojništvo. Slobodan pristup ima i gradjansvo. II. U župnoj crkvi: u 8 sati sv. misa za školsku djecu. U 10 sati srpsko-litvanska propovijed i pjevanja sv. misa. U 6 sati po podne pobožnost u spomen mrtvima (njemačka propovijed, Irtanje i Libera).

2. U župnoj crkvi: u 8 sati sv. misa za školsku djecu. U 10 sati srpsko-litvanska propovijed i pjevanja sv. misa. U 6 sati po podne pobožnost u spomen mrtvima (njemačka propovijed, Irtanje i Libera).

3. U župnoj crkvi: u 8 sati sv. misa za školsku djecu. U 10 sati srpsko-litvanska propovijed i pjevanja sv. misa. U 6 sati po podne pobožnost u spomen mrtvima (njemačka propovijed, Irtanje i Libera).

4. U župnoj crkvi: u 8 sati sv. misa za školsku djecu. U 10 sati srpsko-litvanska propovijed i pjevanja sv. misa. U 6 sati po podne pobožnost u spomen mrtvima (njemačka propovijed, Irtanje i Libera).

5. U župnoj crkvi: u 8 sati sv. misa za školsku djecu. U 10 sati srpsko-litvanska propovijed i pjevanja sv. misa. U 6 sati po podne pobožnost u spomen mrtvima (njemačka propovijed, Irtanje i Libera).

min. fin.; 3396 Vuković Toma, monop. činov.

Z. Broj 3463 Zarić Ilija, čin. u penz.; 3464 Zdravković Mihajlo, carin. čin. u penz.; 3635 Zlatanović Zorka, čin. min. fin.

Z. Broj 3460 Zivanović Dragomira porodica, posluž. univerz.; Vidinska ul. 21; 3461 Zivanović Milan, upravn. carin. u penz.; 3462 Zivković Stanko, knjigov. sol. stov.

H. g. Ivanu Zankoviću, člana glav. odbora Društva Crvenoga Krsta, od 3—4 sati po podne, Kralja Aleksandra ul. 130, Beograd.

Atanacković Marko, penz. inspekt.; Gjeković Milan, čuvar pruge iz Nove Varoši; Ignjatović Milan, carin. reviz. u penz.; Janković Ivan, penzionar; Janković Pavle, knjigovodja u penz.; Komarić Božidar, postan. posluž.; Nova Varoš; Korović Jevta, čuvar pruge; Kocović Jovan, penzionar; Nastasijević Nas. as, postan. kontr. u penz.; Nešić Dr. Milutin, porezn. u penz.; Nešić Mihajlo, blagajnik u penziji; Obradović Milan major u penziji; Obrenović Sima, policijski komesar u penziji; Obrenović Hristina, penzionerka; Čekić Milosav, porezn. u penz.; Crvenčanin Ljubomir, faktor drž. štamp. u penz.

g. Mih. P. Miloševiću, učitelju, Kosanićev Venac 10.

Persida Lukić, učit. u Požarevcu.

Grad i okolica.

Dnevni kalendar.

Danas je srijeda 31. oktobra, po starom 18. oktobra. — kimokatolički: Vuk b.; pravoslavljeni: Pet. Cetinj, Luka (Luč-ban).

Casnička i čino vnička kasina otvorena je do 12 sati u noći.

C. i k. vojnički dom: Citadonica, soba za pisanje i igranje, lantuna. Otvoreno od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.

Beogradski orkeon (u zimskom pozorištu, prije Boulevard): Početak predstava u 8:30 sati uveče.

Kinematografi: Vojni kino u Kralja Milana ulici 56 (Koloseum): U 6 sati uveče predstava za vojnike, a u 8:30 uveče predstava za časnike. — C. i k. gradjanski kino na Terazijama broj 27 (Paris): U 6 sati uveče predstava za gradjansvo.

Noćna služba u ljekarnama: U sedmić od 28. oktobra do uključivo 3. novembra obavljaje noćnu službu u Beogradu uve jekarne: Delini, Knez Mihaila ul. 1; Nikolić, Bitoljska ulica br. 2; Apoteka Crveni Krst, Beogradska ul. 2.

Red vožnje parobrodom iz Beograda u Zemun: 7, 8, 9, 10, 11 i 12 sati prije podne; 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 sati poslije podne. Iz Zemun za Beograd: 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30 i 11:30 pr. podne; 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30 i 7:30 poslije podne. — Iz Zemun u Pančevu: u 6 sati ujutro i u 12 sati u podne — Iz Pančev u Zemun: U 8:30 sati prije podne i 3 sata poslije podne. — Ladja, koja vozi izmedju Zemun i Pančev i obratno ne pristaje u Beogradu. — Brodarski saobraćaj Sabac—Smederevo. Polazak iz Beograda za Sabac: srijedom u subotu u 7:30 sati u jutro; iz Sapca za Beograd: četvrtkom i nedjeljom u 7 s. u jutro; iz Beograda za Smederevo: četvrtkom i nedjeljom u 3 sata poslije podne; iz Smedereva za Beograd: utorkom i petkom u 8 sati u jutro. — Brodarski saobraćaj izmedju Beograda i Budimpešte: Brod iz Beograda za Budimpeštu kreće svakoga dana u 5 sati izjutra; brod stizlje u Budimpeštu drugoga dana u 5:30 sati poslije podne. — Iz Budimpešte za Beograd kreće brod svakoga dana u 8 sati prije podne; u Beograd stizlje taj brod drugoga dana u 7:20 sati poslije podne. — Brodarski saobraćaj izmedju Zemun i Szegeda: Odlazak iz Zemun prema Titulu, Szegedi: U ponedjeljak i četvrtak u 12 sati u podne. Dolazak u Szeged: U utorku i petak u 1 sat poslije podne. — Odlazak iz Szegeda prema Titulu i Zemun: U srijedu i nedjelju u 6 sati u jutro. Dolazak u Zemun: U srijedu i nedjelju u 6:40 sati uveče.

Kretanje parobroda za vojnike. Odlazak iz Zemun i Beograda u Oršovu svakoga ponedjeljka, srijede i subote. Odlazak iz Beograda u 5 sati izjutra, dolazak u Oršovu u 3 sata i 10 minuta poslije podne. Iz Oršove u Zemun i Beograd svake nedjelje, utorka i četvrtka, odlazak iz Oršove u 5 sati izjutra, dolazak u Beograd u 8:30 sati u veče.

Botanička bašta. Otvorena utorkom, četvrtkom, nedjeljom i praznicima. Posjet bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Brum“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne. — U c. i k. gradjanskoj bolnici: u utorku, četvrtku i nedjelju od 1—3 poslije podne.

Vojno parno toplokupatilo u Car Dušanovoj ulici. — 1. Kupatilo u kadama: a) Za vojne osobe otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12/2 sati u podne. — b) Za gradjansvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12/2 sati u podne.

2. Parno kupatilo za časnike i njihove porodice otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12/2 sati u podne. — Za gradjane muškog pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljkom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Časnicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se služe parnim kupatilom i u dane određene za gradjansvo (ponedjeljkom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12/2 sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

3. Parno kupatilo za žene otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12/2 sati u podne. — Za gradjane ženskog pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljkom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Časnicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se služe parnim kupatilom i u dane određene za gradjansvo (ponedjeljkom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12/2 sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Rimokatolička služba Božija. 1. Novembra (Svi sveti.) I. U dvoru: u 8 sati u jutro-margarska propovijed i sv. misa za vojništvo. Slobodan pristup ima i gradjansvo. II. U župnoj crkvi: u 8 sati sv. misa za školsku djecu. U 10 sati srpsko-litvanska propovijed i pjevanja sv. misa. U 6 sati po podne pobožnost u spomen mrtvima (njemačka propovijed, Irtanje i Libera).

2. U župnoj crkvi: u 8 sati sv. misa za školsku djecu. U 10 sati srpsko-litvanska propovijed i pjevanja sv. misa. U 6 sati po podne pobožnost u spomen mrtvima (njemačka propovijed, Irtanje i Libera).

3. U župnoj crkvi: u 8 sati sv. misa za školsku djecu. U 10 sati srpsko-litvanska propovijed i pjevanja sv. misa. U 6 sati po podne pobožnost u spomen mrtvima (njemačka propovijed, Irtanje i Libera).

4. U župnoj crkvi: u 8 sati sv. misa za školsku djecu. U 10 sati srpsko-litvanska propovijed i pjevanja sv. misa. U 6 sati po podne pobožnost u spomen mrtvima (njemačka propovijed, Irtanje i Libera).

Reformatska svečanost.

Razne vijesti.

Dva neispitana uzroka zemljotresa.

O ovome donosi J. J. Taudin Chabot u jednom časopisu za prirodne nauke: Slično početku olujne u vazduhu i u vezi sa poznatim električnim pojavama kod zemljotresa vjerovatno je da u tzv. šupljinama zemljine kore ima zatvorenih velikih količina vazduha, koje doprinose stvaranju olujne, dakako onda kad se nakupi dovoljno elektriciteta. Pogodbe za to nijesu nipošto nepovoljnije u ovim šupljinama zemlje, punim vazduha, nego u vazdušnom prostoru izvan zemljine kore. Ovakve olujne moraju naravno prije svega potresti čvršće dijelove zemljine kore; kretanje dopire do površine zemlje i tu se osjeća kao zemljotres. Drugi se uzrok takodje nalazi u unutrašnjosti zemlje. Poznato je, da se i danas centrima zemljotresa smatraju oni krajevi, gdje su uopće ikada bila vulkanska izbacivanja, pa makar da ovih nema već hiljadama godina. Odatle izlazi, da na tim mjestima i danas traju ona vulkanska djelovanja, samo što izbacivanja ne bivaju na zemljinu površinu, nego nekuda u unutrašnjosti mase. Ova pretpostavka je odista vjerovatna, pošto se zna, da u blizini takvih vulkana redovno ima prostoraj, napunjenih samo vodom ili vazduhom, kuda spomenuta vulkanska izbacivanja dopijevaju.

Krijumčarski muzej.

Ne može se zamisliti, kako se iz tako pojmljivih uzroka od samog početka svjetskog rata razvilo krijumčarenje, naročito u pograničnim krajevima. Ništa tu ne vrijeđe najostrije mjere vlasti, jer krijumčari pronadju uvijek duhovita puta i načina, da svoje hajkače naprosto povuku — za nos. Naročito se u Švedskoj može čuti lijepih stvarčica o tome. Carinske vlasti u Malmoe i Helsingborgu skupile su posljednjih godina čitavu veliku zbirku originalnih kokčarskih pomoćnih sredstava, sanduka sa dvostrukim dnom, boca čudnih oblika, pojasa sa sakrivenim džepovima i t. d. Švedske poreske vlasti misle sada na to, da u Malmoe osnuju naročiti krijumčarski muzej. Za osnovu ovome muzeju služila bi, — osim zaplijenjenih krijumčarskih — recimo — „alatki“ iz sadašnjega rata, ostavina jednog višeg carinskog činovnika, koji je umro u Stockholmu i svoju „zbirku“ ostavio državi. Ovdje ima svakojakih stvari, između ostalog i oru-

žja i uniformi iz „starog dobrog doba“. To je bilo onda, kada su se u Švedskoj i Rusiji krijumčarenjem bavile oružane razbojničke družine.

Hiljadugodišnji hljeb.

Pri istraživanju švedskih grobova nadjen je jedan hljeb od pšenice ili raži, kome ima više nego hiljadu godina. Hljev potiče otprilike iz novijeg željeznog doba ili iz vremena Vikinga, dakle iz 900 god. p. H.

Adela Milčinić:

Neddina ljubav.

(Nas'avak).

Dobro sam znala, da ono čuštvo, što ga osjećam za nj nije ljubav. Ja sam bila sretna, kad je on bio uza me, kad sam mogla slušati njegov glas, ali nikada nisam željela, da to bude uvijek. Mene nije nikada snašla želja za cjelovom, a onda jedanput, kad je moja ruka ostala na čas u njegovoj, nisam osjećala nikakove prelesti. Bila sam samo tako nekud zaštićena, sigurna. Ja sam željela, da mi se ispiakati na njegovim grudima, pa da me on onda pogladi po kosi, kao otac, kao stariji brat — ali nikada nisam čeznula za njegovim zagrljajem, za ljubavlju, što je tako prirodna između muškarca i žene.

Već su se u selu stali javljati prvi orozji, a ja sam još uvijek sjedila uza sto i pisala. Kad sam u jutro gledala za dječakom, koji je nosio taj — kako sam ja vjerovala — kobni list, činilo mi se, da s njim odlaze i svi oni lijepi dani, koji se nikada više ne će moći ponoviti...

Bio je školski praznik. Sjedila sam u svojoj sobi i razmišljala, kako će mi oči sada prolaziti dani. Od kuće u školu, iz škole kući. Slušati ću za ručica i večere staroga župnika, gdje pripovijeda o Bogu, o dužnostima, o tome, kako treba da samo ono činimo što Bog zapovijeda, a klonimo se onoga, što Bog zabranjuje, pa ćemo sigurno doći u carstvo nebesko... I o mnogom drugom. Riječi i samo riječi.

Nisam mu zamjeravala, što je on ponavljajući riječi katekizma „zašto smo na svijetu“ držao u ruci masni puranov bata. Nisam mu zamjerala, što je vodio u svome podrumu imati vina „na komu maćak sjedi“, kake bi on govorio za ono najstarije i najbolje. Čovjek je, kao i svaki drugi. A što ne umije govoriti nego sa svetim piscima

— pa to mu je zvanje. Da ga je otac dao u krojače, on bi umio govoriti o vrsnoći latka, o kroju odjeće, da ga je dao u postolare, znao bi koja je koža najbolja...

Onda sam se opet sjetila Pavla. Kako su bili lijepi oni dani, dok je on dolazio! A sada tih dana više ne će biti.

Na čas mi minula mozgom misao: možda je to ipak ljubav? Možda ga ljubim, a da i sama ne znam? Da, ljubav — ali ne ona, koja je potrebna u braku. Ja bih možda voljela dane i dane boraviti uz njega, ali da mi radjam djecu — ne, nikada!

Dok sam se zabavljala tim i sličnim mislima, sjedeći uz prozor i gledajući, kako iz šume dolazi mrak, začujem na jednom, kako se otvoriše vrata moje sobe i dobro poznati glas nazove mi „dobru večer“.

Izenadilo me i više još uplašilo. Prva mi misao bila: on nije dobio moga pisma, pa je došao sam po usmeni odgovor. A ja mu ne bih ni za cio svijet mogla odgovoriti.

U toj me misli još više učvrstilo to, što sam u njegovom glasu osjetila neki prizvuk radosti, koji si nisam mogla protumačiti.

On je prišao, prihvatio mi obje ruke, privukao stolac i sjeo s pram mene. Ja se nisam usudila svrnuti pogleda na nj. Bilo mi kao krivcu, koji čeka svoju osudu. Što da mu reknom, kad me bude pitao...?

U to je on već prihvatio, nastojeći da mi zagleda u oči:

— Ja sam pročitao vaše pismo...

Trgla sam se i pogledala sam ga. Htjela sam ga pitati, ali ne smogoh ni riječi. A on je valida pročitao pitanje u mojim očima i dovršio veselo: ... i eto... došao sam.

Opet me taj veseli prizvuk začudio. Nisam ga mogla razumjeti, da, malo me u tom času vrijeđalo. Ako se on raduje, što sam ga odbila, onda ili se sa mnom šalio, ili... ili... Sama nisam znala što. To mi dade snage, pa zapitam netko:

— I vi se radujete — ?

— Radujem — što više, ja sam sretnan.

— Tako — ? promucam i brzo pridjem prozoru, jer mi suze navriješe na oči.

On je ustao, prihvatio me za ruku, a ja se u tom času ne mogoh više suspreći, nego stanem glasno jecati. Čula sam, kako me moli, zove

imenom, zaklinje, da se smirim, ali ja ne mogoh ustaviti suza. Konačno se ipak umirih. Bilo mi je laglje. Misliha sam, da je on već otišao. U sobi je bio mrak. Maknem se, da ću po svjetlo, kad začujem njegov glas:

— Nedd — kako da vam rečem?

Ja sam bio tako veselo. Pročitao sam vaše pismo, Nedd! Kako sam vas vidio cijelu — čitav vaš život... O, Nedd — siroče... Ne vidite li vi, da me ono vaše pismo nije moglo odbiti? Čitao sam iz njega vašu bol pri pomisli, da će sada naše prijateljstvo prestati. O, ne će, Nedd! Ono će biti samo još jače, jače... O, Nedd, čuj me! Shvaćam da me ne možeš ljubiti onako, kako se to traži od žene. Što ti znaš u opće o tom. Što znaš o ljubavi... Ti, s onakovim djetinjstvom, uz one ljude... O, Nedo...!

Ne sjećam se, kako mi je bilo dok je to govorio, samo znam, da smo poslije još dugo šetali kraj crkve, da mi je mnogo govorio o ljudima, o prirodi, o svom dosta burnom životu u Beču, o svojim budućim snovima... A ja sam se radovala, kako ću uređiti svoju sobicu i moći, kad god ću htjeti, biti uz njega.

Tako je došlo, te sam ja već za mjesec dana postala Pavlovom ženom.

IV.

Da li da spominjem prve dane, one za mene tako crne i tužne dane? Ne, ne, preći ću odmah na sreću.

Što znađe jedna djevojka o ljubavi, o životu; što znađe u opće o sebi i svijetu? To je kao ono vino, što ga na jednom mjestu spominje Puškin: Neki vlastelin bio pozvan caru na ručak i tom je zgodom dobio od njega na dar bocu vina. Nije ju htio ispiiti, nego ju je ponio kući, dao obliiti bakrom i spremio u škrinju obloženu jasticama. U svečanini bi zgodama iznijeli tu bocu na stol i ispričali njenu historiju, pa ju opet pohranili. Tako je prelazila od djeđa na unuka, sve dalje. Svaki je mislio, da je u njoj najfinije vino, a kad su ju konačno otvorili — bila je u njoj tekućina gora od sirceta. Onim velikim čuvanjem, toplinom od perja, koje ju je trebalo zaštititi, tim se baš, ono dragocijeno vino pokvarilo i pretvorilo u sirće.

Tako i dječak. Čuvaju ju, da ne dodje dušak zraka do nje, a ona, kad dodje vrijeme, da ode ispod roditeljskoga krova, nitko ne zna, što se krije u toj zatvorenoj boci: dal jako

vino, koje će krijeptiti, jačati ili — sirće...

A ja sam bila sretna. O, tako sretna, da sam se bojala te sreće. Drhtala sam nad njom, u vječitom strahu, da bi je moglo nestati. Tko bi bio u meni ikada mogao prepoznati onu hladnu, ozbiljnu i mrku djevojku? Ja se sama nisam poznavala. Kako li sam se silno promijenila! Otkuda li je samo moglo doći u mene toliko ljubavi, a da se nisam slomila pod njom?... Oh, kako sam ljubila mogla Pavla! Tako sam ga ljubila, da me ta ljubav stala mučiti. Ja sam bila ljubomorna na moga mezimca psa, ako je Pavlova ruka dragejući prošla preko sjajne mu dlake; bila sam ljubomorna na njegove prijatelje — na lahorić koji mu se poigravao kosom. O, kako sam ga ljubila! Htjela sam da čitavo njegovo biće bude ispunjeno sa mnom, da mu prva misao, kad se probudi i posljednja prije nego usne, budem ja. Ja.

Posljednje brzojavne vijesti.

Austro-ugarski večernji izvještaj.

Kb. Beč, 30. oktobra.

Iz glavnog stana za ratnu štampu javljaju: Proganjanje potučenoga neprijatelja nastavlja se glatko dalje.

Njemački večernji izvještaj.

Kb. Berlin, 30. oktobra.

Wolffov ured javlja: Poslije šubnjarske vatre na flandrijskom bojištu uslijedili su engleski napadi na Paschendaale. Selo smo izgubili. No snažan protiv napad bacio je neprijatelja opet napolje. Kod Gheluve-a krvavo je slomljeno pet engleskih napada, do kojih je došlo odmah poslije podneva. Na Chemin des Dames-u i na istočnoj obali Maase živahna tonička borba. Na istoku ništa važnoga. U Italiji krećemo naprijed.

Nova potapljanja.

Kb. Berlin, 30. oktobra.

Wolffov ured javlja: Na sjevernom ratnom poprištu potopile su njemačke podmornice ponovo 15.000 bruto registrovanih tona. Među uništenim brodovima nalazila su se oba oružana engleska parna broda „Elmsgarth“ s tovarom od 4800 tona šećera i „dorinde“.

Akcionarski kapital: K. 130.000.000. —
EKSPOSITURA
ENGLJSKO-AUSTRIJSKE BANKE U BEOGRADU
Rezerva: K. 62.000.000. —
posreduje pri odašiljanju novčanih pošiljaka — i telegrafskim putem — zarobljenicima i interniranima preko zasebnog odjeljenja brzo, pažljivo i uz umjerenu nagradu.

Oglašujte u Beograd. Novinama.

Naša premla majka
† KATARINA STOJKOVIC
udova poč. Vase Stojkovića
preminula je 30. oktobra poslije sedmodnevnog bolovanja. Blagodarimo gospodjama i gospodjcama koje su nam se našle u neizmornoj tuzi našoj. Pogreb će biti danas 31. oktobra u 2 sata poslije podne.
Beograd, 30. oktobra 1917.
Studenička 43.

Ožalošćeni: kći Persida; sinovi: Svetozar Atanacković, narodni poslanik; Mihajlo Stojković, delegat u Solunu, unuci: Milan, Ivan i Vukosava.

Našoj dragoj i neprežaljenoj
† Ani Šreplović
davaćemo šestomjesečni parastos u petak 3. novembra, u crkvi svetoga Marka, u 10 sati prije podne.
Beograd, 29. oktobra 1917.

Ožalošćeni:
ćerka: Darinka, zet: Jefća Stefanović i ostala rodbina.

Stoja i David Tadić, trgovac, izvještavaju svoje srodnike, prijatelje i poznanike, da će svome milom djetetu
† LEPŠI
davati godišnji pomen u četvrtak 1. novembra u 10^{1/2} sati prije podne u crkvi na Novom Groblju.
Beograd 30. oktobra 1917.

Sudbina je htjela, da nam nanese najteži udar, uzevši nam za navjek neprežaljenog supruga, zaštitnika i branitelja, dobrog brata, devera, strica i pašenoga
† Svetozara Grkovića
sreskog načelnika i blagajnika „valjevske štedionice“,
koji je preminuo 29. jula ove godine, kao divizijski blagajnik srpske vojske, daleko od svoga doma, svoje rodbine i svojega zavičaja, u 57. godini svoga života.
Valjevo, 24. oktobra 1917. god.

Ožalošćeni:
supruga Milka; brat Mihutin; sna Mara; sinovice: Radmila i Ljubica; pašenog Milan Banković, sveštenik; svasitelji: Siniša, Zaviša, Dragobrat i Mileva sa ostalom rodbinom.

Bosiljka udova počiv. Bože Popovića; Mileva Čed. Gagića i Kosara Iv. Miličevića, izvještavaju svoje srodnike i prijatelje, da je njihova kći i sestra
† DANICA
supruga Joce Tasića upravnika porez. odjeljenja,
preminula 17. jula tek. god. na Korzici.
Bela Reka — Beograd, 29. oktobra 1917.

Tek danas izvješteni smo o nesretnoj vijesti, da je naš mili, dobi i nikad neprežaljeni
† Milivoj M. Gjermanović
bivši činovnik, rezervni oficir,
umro, a nas ostavi da za njime vječito oplakujemo. Ovo javljamo svima srodnicima i prijateljima, moleći ih za saučesće u svojoj tuži.
Beograd, Miloša Velikog ulica 72.
Duboko ožalošćeni:
mati Jelena; supruga Katarina; kći Natalija; sinovi: Miloš i Ćiradinić; sestra Milica; braća: Radoslav i Božidar; snaha: Persida i Natalija; sinovice: Dobriča i Jelena; zet Nikola Ž. Todić; tasi Pavle Crvenčanin; tašta Jovanka i ostala rodbina.

Nastasija i Nikola D. Stefanović; državni savetnik u penziji i advokat, sa porodicom, izvještava srodnike i prijatelje, da će svome milom i neprežaljenom čedu
† Dobrili — Bobi
davati godišnji parastos u četvrtak 1. novembra ove godine u 10^{1/2} sati prije podne u ovdajšnoj Sabornoj Crkvi.
Beograd, 29. oktobra 1917.
Višnjiceva ulica 9.

Sa prevelikim bolom u duši, javljam srodnicima, prijateljima i poznanicima, da ću davati godišnji parastos 8. novembra tek. godine, u crkvi poslije službe Božije, mome milom i nikada neprežaljenom suprugu
† Radenku Kotlajiću
konjičkom naredniku,
koji podleže nesretnoj smrti od teške bolesti grudi, a u najljepše doba života u 41. svojoj godini života i ostavi mene nesretnu, da vječito tugujem, sa njegovom i svojom familijom, za izgubljeno dobro naše. Ujedno molim da prisustvujete ovom tužnom pomenu.
Kraljevo 1917. god.
Vječito ožalošćena: supruga Stana; brat Kosta Kotlajić; sestre: Tina i Milja; zetovi: Rade i Marko; tašta Stanija; šurac: Ljubomir i Milorad Blagojević; svastika Julijana; pašenog Vojislav Stojković i ostala rodbina.

Porodica poč. pešadiskog majora Milana P. Stevanovića, javlja svojim rođacima i prijateljima da će svome dragom
† MILANU
davati trogodišnji pomen u petak 2. novembra 1917. god. u ovdajšnoj Sabornoj Crkvi u 11 sati prije podne.
Beograd, Obilicev Venac 30.

CIJENE OGLASIMA:

Osmiina Jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera

MALI OGLASI

CIJENE OGLASIMA:

Osmiina Jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

ZUBNI-ATELJE J. SIDVERCA DIPLOMIRANI DENTIST

Specijalista za vještačke zube u zlatu i kvačuku po najboljoj američkoj metodi.

Dr. Milivoje G. Ceranović prima od 1-3 poslije podne.

ZUBNI LEKAR KRISTINA ORLUŠIĆ stanuje Terazije br. 9.

Kupovine i prodaje. Kosul

Kupujem svaku najmanju i najveću količinu ženske kose i plaćam najbolju cijenu.

Na prodaju Jedna polovina mašina stara Singer i dobro očuvana.

Namještenja. Par bez djece traži mladu ženu za domaći posao.

Potrebujem šegrtu Iz dobre kuće, može odmah stupiti u radnju.

Traži se žena ili djevojka za cio domaći posao, treba da zna i kuhati.

Stanovi. Stanovi četini, suvi sa elektr. osvjjetljenjem od jedne dvije i tri sobe.

Stan za samca namještena soba s lica ulice, zaseban ulazak, električno osvjjetljenje.

Razno. Knežević, predsjednik suda, nemože slaviti Svetog Dimitrija.

Traži se 6000 kruna zajma na zalogu nepokretnog imanja od 200.000 Kr.

Izgubljena tašna sa dvije koncesije i 3 K 80 h. Molim ko bude našao.

Dajem novac pod interes intabulacija na prvo mjesto u Beogradu.

KORESPONDENCIJA. Jovanu Premoviću, Geneva, za Zarka Milicevića, studenta.

Jovanu Premoviću, Geneva, za dostaviti Branku Vukićeviću, Geneva. Drugi Branko Saljem ti popis lica.

Makrena Petru Zareva, muž umro 1915. godine kao obveznik 3 čete II bataljona 15 puka I poziva ostavio 1 djeteta.

Milena Živana Krstića, muž poginuo na Kremenču, bio obveznik 3 čete II bataljona 15 puka III poziva ostavio 3 male djece.

Cojana postavljena kućna obuća! Ženske i muške u svima veličinama, od 22 do 40 kruna.

G. IDELSON OPTIČARSKA RADNJA Beograd, Knez Mihajlova 21.

Neutješna Milica Og. Živković sa djetom, javlja svojoj porodici, prijateljima i poznanicima.

Jana Vojina Gjorđevića, muž umro kao ratni zarobljenik, bio obveznik 3 čete II bat., 15 puka 3 poziva ostavio 2 djeteta.

Milena Radomira Panoevića, muž umro maja 1913. godine, bio u 6 prekobrojnom puku kao podnadrednik.

Velimir Bojić, jedan sin umro kao ratni zarobljenik, bio obveznik 3 čete II bataljona 15 puka I poziva zvaoo se M.

Nasta Božina Stevića, iz Gor. Krčina, muž umro jula 1913. godine, bio obveznik 3 čete III bataljona 15 puka III poziva, ostavio 3 djece.

Jovanu Premoviću, Geneva, za Acu Dimića, Geneva, Gasse M. B. 3064. Gospodine Aca. Danas dobili važe dve karte za g. Hadji Trajka i Stamen Kostantinović.

Jovanu Premoviću, Geneva. Ljubica Spasojević iz Rajlje, sreza kosmejskog okruga beogradskog imala je muža Savu Spasojevića.

Jovanu Premoviću, Geneva, (Sulste). Moj sin Svetlan Blagojević, vojnik 3 čete, 2. batalj. 7. puk. 2. poziva, poginuo je 1915. god. septembra kod Obrenovca.

Jovanu Premoviću, Geneva. Molim javiti gdje se nalaze ova lica: Danilo Radolčić iz Sečevića; Jablan Mitić iz Bojnovića; Uroš Mijajlović iz Grizana; Pavle Arsenijević Jablan Arsenijević i Miloš Vučkoman Aksenijević.

U broju 287. od 17. oktobra t. g. "Beog. Novina" čitam oglas 2751-8, kojim se traže neka lica preko Jovana Premovića.

RIBE sve vrste kupuje za najvišu cijenu A Hofbauer's Neffe c. i kr. dvorski liferant. Beč i Fischmarkt. BEOGRADSKA MUZIČKA SKOLA Zmaja od Noćaja ul. 13 (Veliki trg.) Solo-pjevanje, klavir, violina, teorija, ensemble. 33576

Izveštavamo srodnike i prijatelje, da je naša nježna i nezaboravljena kći, supruga, mati, sestra i snaja Martica Putnik preminula poslije dugoga i teškoga bolovanja 3. pr. mjeseca u Saszkábanju (Mađarska) gde je i sahranjena ostavivši svoju nejaku, djecu nezbrinutu. Jagodina, Oktobra 1917. god. Ožalošćeni: mali Draginja Strain, udova; suprug Mihajlo Putnik, spediter; sinovi: Aleksander, Miodrag i Pelar; kći Dobriča, sestra Julče; zaova Darinka i ostala mnogobrojna familija. 33534

Tušnim srcem i bolnom dušom, javljam srodnicima i prijateljima, da je naš mili i nezaboravljivi sin, odnosno brat Desimir -- Desko umro prošle godine. Užice 25. oktobra 1817. Vječito ožalošćeni: tužna majka: Milka Vlad. Jovanovića udova; brat: Dušan, sestre: Branislava i Leposava. Kj. 278

I. Kr. ug. razredna lutrija. Prvi put u vlastitoj režiji države! 100.000 srećaka = 55.000 zgoditaka. Izriješano će biti 13 milijuna 160.000 kruna! Glavni surije zgodici ev. 1,000,000, 600,000, 400,000, 200,000, 100,000, 100,000, 90,000, 80,000, 70,000, 60,000, 40,000, 2 od 30,000, 6 od 20,000 kruna it.d. Svaka druga srećka dobiva! Svaki mjesec po jedno vučenje! Vučenje je I. razreda već 10. i 12. novembra ove godine. Cijene srećaka I. razreda jesu: cijela srećka K 12' — polovina srećke K 6' — četvrtina srećke K 3' — osmina srećke K 1'50. Uredovna listina dobitaka biti će svakomu posjedniku srećaka priposlana 2-3 dana poslije vučenja. Narudžbe neka se šalju na uredovno mjesto prodaje kr. ug. razredne lutrije.

BANKA KRONFELD D. D. ZAGREB. Slijedeći su još brojevi srećaka danas raspoloživi: 25632 29017 40355 41009 46128 53128 56212 65464 75511 79210 90149 91130 92269 93788 94460 Originalne se srećke šalju samo uz predhodnu uplatu uloga. Priposlanje pouzajem isključeno! 925